

Stavrenski dom

Doštnina platana v gotovini

Cena Din 1.-

Str. 4

V Ljubljani, v četrtek, 7. januarja 1937

Leto 2

Tudi Francija ponuja Italiji prijateljstvo

Rim, 7. jan. o. Včerajšnji italijanski listi pišejo, da namerava francoska vlada predložiti Italiji načrt za podoben prijateljski sporazum, kakršnega je Italija sklenila z Anglijo. Francija je prisiljena, da to stori zaradi tega, ker ni mogla preprečiti, da bi se podpisala pogodba med Italijo in Anglijo. Ta sporazum bi bil dopolnilo pogodbe, ki sta jo januarja 1935 podpisala Mussolini in Laval v Rimu.

Italijanski listi navajajo v potrditev teh vesti izjavo, ki jo je o podpisu sporazuma med Italijo in Anglijo dal francoski zunanji minister Delbos, poleg tega pa poudarjajo tudi pismo, ki ga je poslala angleškemu zun. ministru Edenu in v katerem pozdravlja sporazum z Italijo. V tem pismu pravi, da Francija soglaša z Anglijo in iskreno pozdravlja vse korake za mir na Sredozemlju, pri katerih hoče tudi sama sodelovati. Francija ima v Sredozemskem morju iste koristi, kakor Italija in Anglija.

Pariz, 7. januarja. o. Zadnje čase je mogoče opaziti, da francosko zunanje ministrstvo hodi precej samostojna pota, ki niso v skladu z uradno politiko socialistične vlade, Leona Bluma. V tem

vidijo pritisk desničarskih krogov in radikalov, ki stojijo na stališču, da mora Francija svojo politiko usmeriti proti Italiji, če noče ostati docela osamljena v različnih političnih zvezah, ki so ustvarjene po linijah.

Amerika je prepovedala izvoz orožja v Spanijo

Newyork, 7. jan. o. Z ozirom na zadnje pošiljave orožja iz Združenih držav v Spanijo in z ozirom na nova naročila, ki jih je pri američanskih orožarnah izvršil rdeč poslanec valencijske vlade v Mehiki, je predsednik Roosevelt, ki stoji na stališču stroge nevtiralnosti v španski vojni, predložil senatu in zbornici načrt pooblastila, po katerem bi lahko prepovedal vsak izvoz orožja in vojnega materiala v Spanijo. Zbornica je ta načrt kljub nekaterim nasprotnim prikaževanjem v celoti odobrila in s tem dala predsedniku države popolno oblast, da prepreči dobavo orožja za špansko državljansko vojno.

Po sklepu kongresa je nezakonito, če kdorkoli v špansko državljansko vojno sam ali po posredovanju drugih izvaža in prodaja orožje, strelivo in pomožni vojni material iz Združenih držav v Spanijo. S tem so samoposebi umljivo razveljavljena vsa dovoljenja, ki so jih dobile različne tvrdke za izvoz orožja v Spanijo.

Kdor bi kljub temu poskušal kršiti to prepoved s tem, da bi hotel naravnost ali po posredniških prodajnih orožje v Spanijo, bo kaznovan z globo do 10.000 dolarjev in z zapornico do 5 let. Lahko pa je v težjem primeru obsojen tudi na obe kazni hkratu. Ta prepoved je po vsej Ameriki vzbudila veliko odobravanje in so jo začeli takoj izvajati.

Washington, 7. jan. Opolnoči je newyorško pristaniško poveljstvo sporočilo poveljniku španske ladje Mar Cantabrico, ki bo prepeljala v Spanijo del letal, o katerih so v zadnjih dneh toliko pisali, naj do nadaljnih naredb ne zapusti pristanišča. Mislijo, da je pristaniško poveljstvo dobilo to naredbo

iz Washingtona. Teža poročila pa še ne potrjujejo.

Ko so zvedeli, da namerava washingtonska vlada najbrže prepovedati izvoz 18 američanskih letal za vlado v Valenciji, so nakladalna dela na parniku Mar Cantabrico v vsej naglici pospešili. Vse carinske formalnosti za to pošiljavo v vrednosti 2,8 milijona dolarjev so že opravljene. Zato bo težko najti zakonsko osnovo za morebitno prepoved odhoda tega parnika v Spanijo. Obenem dvomijo, da bi mogel kongres še pravočasno sprejeti potrebne sklepe.

V zunanjem ministrstvu odklanjajo vsak odgovor na vprašanje, ali je res vlada v Valenciji že deponirala v Zedinjenih državah veliko vsoto denarja za plačilo novih naročil vojnega gradiva.

Newyork, 7. jan. Španski parnik z 18 letali je še v zadnjem trenutku ušel posledicam novega zakona. Ladjo so pristaniške kontrole ladje že pripeljale nazaj v Brooklyn in je nato prišlo tolmačenje, da lahko parnik odpluje. Parnik je zapustil ameriške teritorialne vode tik preden je ameriški parlament sprejel novi zakon o ameriški nevtiralnosti.

Newyork, 7. jan. Včeraj so tukaj naložili na španski parnik »Marcant Biego« 18 letal za vlado v Valenciji. Nalagali so zelo hitro in čim bolj skrivaj. Ko so bila letala pod krovom, je parnik takoj odplul iz luke. Parnik je spremljalo eno carinsko letalo in en kontrolni parnik iz luke. Ko je bila ladja že na visokem morju, je prišlo z obale povelje, da mora parnik nazaj. Ko je parnik plul že nazaj, je prišlo zopet drugo povelje, ki je reklo, da naj parnik nadaljuje svojo pot.

Značilno v tem smislu je tudi prizadevanje francoskih diplomatov, da bi se obnovila lokarnska zveza med glavnimi vesilami, ki se priznavajo mirovne pogodbe ter omejitve, ki so jih te pogodbe naložile Nemčiji. Anglija je razočarala Francijo s tem, da je samostojno sklenila sporazum z Italijo ter s tem pokazala, da ji ne gre za širše zveze, marveč za dvostranske pogodbe, kakršne je začela sklopiti že tedaj, ko je podpisala pomorski sporazum z Nemčijo.

Vsa ta dejstva silijo Francijo, da stopi iz osamljenosti, v katero jo je potisnilo čudno vedenje sedanje socialistične vlade. Ta bo morala svoja načela v zunanji politiki spremeniti, ali pa se posloviti. Zato čakajo Leona Bluma težke naloge, ko se vrne s svojega dopusta. Videti je, da so vsi pobudi v francoski politiki zdaj vzeli v roke radikali, ki bi bili pripravljeni tudi razbiti ljudsko fronto, če ne bo mogoče spreobrniti socialistov k zunanji politiki zdrave pameti.

kakšne bodo te odredbe in če ni treba pod to grožnjo razumeti, da bo Nemčija nastopila s praviimi vojaškimi ukrepi. To bi po mnenju Francozov pomenilo vojno v Evropi.

Poboj talcev v Bilbau

London, 7. jan. AA. Včerajšnja »Morningpost« poroča iz Saint Jean de Luza, da je poulična družba v Bilbau, naščuvana od rdečih agitatorjev in drugih temnih elementov, zavzela poslopje, v katerem so se nahajali talci. In jih na živalski način pobila. Mislijo, da je prišlo ob življenje nad 200 talcev.

Usoda rdečih prostovoljcev

Pariz, 7. jan. AA. (Havas.) Pariško izdanje »New Herald Tribune« objavlja v svoji včerajšnji številki razgovor s skupino američanskih talcev, ki so se vrnili iz Spanije, kjer so bili šest tednov v službi valencijske vlade. Med temi talci so tudi znanstvenik pilot Acosta, major Frederic Donberry in Eddi Schneider. V razgovoru s poročevalci tega lista pravijo, da se nikoli več ne bodo borili v meščanski vojni za nagrade. Pravijo, da niso odšli v Spanijo iz prepričanja za vlado v Valenciji, marveč zato ker so bili brez posla in brez sredstev za življenje. Po prihodu v Valencijo so podpisali pogodbo, ki jim je dajala po 50 dolarjev dnevno. Valencijska vlada pa jim je ostala dolžna po 1100 dolarjev.

Letalci navajajo nato, da so morali leteti s popolnoma nezadostnimi in neopremljenimi letali. Boljša letala imajo samo sovjetski letalci. Prostovoljci in pogodbeno nastavljeni letalci morajo leteti s slabim materialom. Radi tega se je tudi ponosrečil neki angleški pilot. Američani pripovedujejo dalje, da so nacionalistične čete sedaj opremljene z izvrstnimi letalskimi sredstvi. General Franco ima n. pr. na biskajskem bojišču sedaj 25 lov. letal Heinkel in 6 težkih bombnikov Junkersove znamke. O sovjetskih letalcih pravijo, da jih je veliko in da imajo izvrstna letala. Nekatera teh so brezhibni posnetki raznih američanskih letalskih tipov.

Poveljnik katalonske armade zaprt

Salamanca, 7. jan. o. Iz Barcelone poročajo, da so predvčeršnjim katalonske oblasti aretirale vrhovnega poveljnika katalonske vojske polkovnika Sandina, ker se je pripravljal, da bi z letalom pobegnil v Francijo. V ta namen je zbral veliko vsoto denarja. Sandina so zaprli v barcelonski trdnjavi Montjuich. Njegova aretacija je vzbudila veliko pozornost, ker je bil Sandino poveljnik katalonskega upora že od začetka državljanske vojne.

Turčija zasede Aleksandretto

Ankara, 7. jan. Ataturk je v spremstvu predsednika vlade, zunanjega ministra in vojnega ministra odpotoval v južno Anatolijo. Gre baje za rešitev vprašanja o Sandžaku. Izve se da, da hoče turška vlada še načeti vprašanje Mosula, ki je po vojni pripadel Iraku, če bi Sandžak z Antijohijo pripadel k snujoči se Siriji.

Zaradi nenadnih sestankov Ataturka z načelnikom turškega generalnega štaba se širijo v Parizu pesimistične vesti o Sandžaku in Aleksandrettu. Uradni krogi pa tem vestem ne pripisujejo velike važnosti. Poudarja pa se, da ton turškega tiska nikakor ne odgovarja tonu pogajanj med Francijo in Turčijo. V teku teh razgovorov so turški krogi poudarili svojo dobro voljo, da se pride do sporazuma.

Zadnje vesti o odhodu Kemala v Anatolijo pa pravijo, da je Turčija zbrala na mejah Sandžaka Aleksandrette dve diviziji, ki sta pripravljene, da vsak trenutek vdereta v francosko ozemlje. Ker turška posredovanja v korist njene narodne manjšine pri francoski vladi niso rodila uspeha, namerava Kemal s silo uveljaviti svoje zahteve in postaviti Francijo pred dovršeno dejstvo.

Zasluzki Sueškega kanala

Pariz, 7. jan. o. Delniška družba, ki upravlja Sueški kanal, ga vzdržuje in pobira prostojbine, je objavila svoje letno poročilo, po katerem znašajo dohodki od pristojbin za plovbo po Sueškem prekopu v preteklem letu 942 milijonov francoskih frankov. Ti dohodki presegajo dohodke iz leta 1935 za 54 milijonov frankov. Zvišanje dohodkov gre na rovaš vojne v Abesiniji, ki je promet po kanalu zelo pospešila in tem seveda tudi dobičke preklopne družbe.

Nespremenjeno stanje sv. očeta

Vatikan, 7. januarja. o. Po sinočnih poročilih je zdravstveno stanje sv. očeta dejansko nespremenjeno in prevladuje ista negotovost o izidu bolezni, kakor že nekaj dni. Ni govora ne o izboljšanju ne o poslabšanju bolezni. Da pa je stanje še zmeraj zelo resno, prča poziv, ki so ga dobili vsi kardinali bivajoči v Rimu, naj se ne oddaljijo iz Rima, da se bodo v potrebi lahko takoj sestali.

Vesti 7. januarja

Hitler odloži predsedstvo vlade in bo ostal samo vodja države, za predsednika nemške vlade pa bo najbrž imenovan general Goering. V tem smislu bo Hitler na četrto obletnico, kar je prevzel oblast, to je 30. januarja, izdal osebno spomencico.

Predsednik poljske republike Moscicki bo v kratkem obiskal Bukarešto v spremstvu zunanjega ministra Becka.

Sedež Kominterne so nameravali prestaviti iz Moskve v Barcelono, da bi Kominternu uspešneje delovala v Zahodni Evropi, ki jo nameravajo najprej pahniti v revolucijo. Temu načrtu pa nasprotuje Stalin.

Rezervni letalski general je postal angleški kralj Jurij VI.

Sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo pozdravljajo tudi Italijani, ter pravi rimsko časopisje, da bo ta sporazum zelo okreplil mir in sodelovanje med narodi.

Zvišanje plač zaradi vojne nevarnosti zahtevajo angleški mornarji na ladjah, ki jih pot vodi po španskih vodah. Zaradi tega nekaj ladij ne more odpluti iz angleških pristanišč.

Dragocene slike Murilla, Velasqueza in Goye iz madridskih muzejev so že odpeleli v Valencijo in pojdejo od tu najbrž v Sovjetsko Rusijo. Slike predstavljajo milijonsko vrednost.

Mlekarska stavka se je začela v Parizu in sicer v podjetju Maggi, ki oskrbuje z mlekom tretjino pariškega prebivalstva ter ima v mestu več sto mlekarn.

Svečanosti ob holandski kraljevi poroki so se začele pred sinočnim z velikim koncertom v haamskem umetniškem domu. Koncerta so se udeležile najodličnejše osebnosti iz holandskega življenja.

Proti alžirskim Arabcem, katerim hoče dati socialistična francoska vlada vse državljanske pravice, zlasti volilno pravico za pariško zbornico, zelo nastopajo alžirski beli prebivalci, češ da so ti Arabci povečini ljudje, ki hočejo ob prvi priliki vreči s sebe francosko oblast.

Velika ženska manifestacija je bila pred dvema dnevnoma v New Yorku, ko je več tisoč prenapetih žensk prišlo prosit guvernerja, naj odpusti smrtno kazen štirim mladim moškim, ki so zagrešili umor. Ženske so pred guvernerjevim stanovanjem na kolenih molile in zaplele ves promet.

30 milijonov protiplinskih mask ima že v skladiščih angleško notranje ministrstvo za obrambo civilnega prebivalstva. Ministrstvo prireja posebne tečaje za to, kako se ravna z maskami ob napadu.

Trgovska pogajanja med Poljsko in Francijo se pričnejo 11. januarja v Parizu. Nadaljevala se bodo tudi pogajanja z Nemčijo, ki so jih zaradi božiča prekinili.

145.000 otrok so obdarile italijanske fašistovske organizacije včeraj, ko Italijani praznujejo veliko mladinsko slavo.

Politično delovanje v šolah in pridobivanje mladine za stranke, prepoveduje zadnji odlok francoskega prosvetnega ministrstva.

Kongres mednarodne študentovske zveze se je začel na Dunaju in sodelujejo na njem poslanci 20 evropskih držav. Na sporedu so vprašanja o sodelovanju študentov v tujem prometu in športu.

Lanske mirovne predloge v isti obliki, kakor 25. marca 1936, namerava ponuditi Hitler velikim silam v svoji prihodnji poslanici.

Albanski petrolejski vrelci so dali v preteklem letu 26.000 ton nafte, ki jo od vrelcev po cevih pošiljajo naravnost na obalo v Valono.

Palestinski Arabci so popustili in bodo poslali svoje zastopnike k sejam angleške preiskovalne komisije.

1.600.000 brezposelnih v Angliji izkazuje uradna statistika za novo leto. V zadnjem mesecu se je število nekoliko zmanjšalo.

CSR želi sodelovanja z Italijo in Nemčijo, tako je izjavil češkoslovaški zunanji minister Krofta. CSR mora zavarovati svoje koristi v italijanski Vzhodni Afriki.

Trgovski razgovori med Italijo in Japonsko zaradi japonskega udejstvovanja v italijanski Afriki in Abesiniji, teko že nekaj časa.

Zagonetna sovjetska letala vse pogosteje letajo nad industrijskimi kraji v severni Švedski, kar vzbuja veliko nevoljo med švedskim ljudstvom.

Nacionalizacijo oboroževalne industrije pripravlja francoska vlada. Letalski minister je že izdelal načrt po katerem bi država prevzela velike letalske tovarne v srednji Franciji.

Italija, Nemčija, Portugalska za popolno nevtiralnost

London, 7. jan. o. Angleško zunanje ministrstvo je dobilo včeraj odgovor portugalske vlade na vprašanje angleške vlade o prepovedi za pošiljanje prostovoljcev v Spanijo. Portugalska vlada izjavlja, da se s prepovedjo strinja, toda pod pogojem, da se je bodo držale vse prizadele države.

Danes pričakujejo tudi nemškega in italijanskega odgovora, ki bo zavzel isto stališče in se bo zavzemal za popolno nevtiralnost v španski državljanski vojni ter navedel nekatere predloge, ki so bili sporočeni angleški vladi še pred sklenitvijo prijateljskega sporazuma z Anglijo. Italijani trdijo, da mora biti nevtiralnost popolna, to se pravi, da se je drža tudi sovjetska Rusija, ker Italija ne more pustiti, da bi se danes ali jutri ugnedila boljševiška vlada.

Glede razburjajočih vesti o italijanskih prostovoljcih oddelkih za Spanijo, pa pišejo italijanski listi, da so te vesti pretirane. Poleg tega pa poročajo, da je zadnjih 14 dni šlo iz Francije v Barcelono najmanj 6000 oboroženih prostovoljcev, katerim niso francoske oblasti stavile nobene ovire in jim je mestna občina v Certignanu priredila celo banket.

Rooseveltova poslanica kongresu

Washington, 7. jan. o. Z ozirom na zasedanje ameriške zbornice je predsednik republike poslal zbornici svojo vsakoletno poslanico, v kateri podčrtava naloge, ki jih mora novoizvoljena zbornica rešiti. Predvsem gre za poenostavljenje upravnega aparata, za denarno pomoč kmetom, za pameten razvoj socialnega zavarovanja, za uvidno delo pri reševanju brezposelnosti. Vrhovno sodišče je razveljavilo določbe za gospodarsko prepojenje USA, toda težkoče so ostale iste in se vidi, da jih je mogoče rešiti samo po tej zamisli.

Pri svojem obisku v Južni Ameriki se je predsednik vlade prepričal, da so široke množice vseh ameriških narodov za demokratično obliko vladavine in da bodo pri tem pripravljeni tudi ostale.

Razrava o razporoki sina bivšega španskega kralja Alonza se je začela v New Yorku in ji je prisostvoval tudi on sam.

Za gradnjo hotelov v Abesiniji so ustanovili v Rimu dve veliki delniški družbi, ki bosta svoje delovanje raztegnili na vso italijansko Vzhodno Afriko.

števila italijanskih prostovoljcev v Cadizu. Havasov posebni poročevalec: Prodirajoč na cesti v Coruno so nacionalisti enoči zasedli poldrugi kilometer onstran vasi Las Rozas. Sedaj se približujejo strateško važni postojanki na cesti v Guadarrao. General Queipo de Llano je po radiu demantiral, da bi bili pri Bilbau sestrelili tri nacionalistična letala. Pač pa je točno, da je padlo v San Bilbao samo eno letalo. General je izjavil dalje, da so sestrelili dve letali madridske vlade.

Ka pripravila Nemčija

Pariz, 7. jan. Francoski politični krogi s skrbjo razpravljajo o zadnjem ultimatu poveljnika nemških pomorskih sil v španskih vodah, ki je dal valencijski vladi rok 3 dni da uravna zadevo s parnikom »Palos«. Če do tega ne pride, bo nemška vlada segla po odločnejših odredbah. Vprašanje je,

Boj z mednarodno rdečo brigado

Salamanca, 7. jan. o. Nacionalistične sile na madridski fronti so prekoračile Las Rosas in napredujejo dalje. Glavni boji so med nacionalisti in med mednarodno rdečo brigado, ki predstavlja edino organizirano obrambno silo Madrida. Nacionalisti že posebno pritiskajo na to brigado in jo hočejo za vsako ceno uničiti.

Najhušji boji so trenutno okrog Escoriala, ki je ves obkoljen, edino proti vzhodu je odprt prehod v širini od 10 do 12 km. Včeraj je iz rdečih vrst pobegnile k nacionalistom 250 mož.

Poročilo nacionalnega vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da so na bojišču šeste divizije v osekkih Villa Reala in San Pedra odbili napadne napade Med včerajšnjimi boji pred Madridom so nacionalne čete naštele 627 nasprotnih trupel. Madridski vojniki zopet prestopajo k nacionalnim četam.

Vlada nacionalne junte v Burgoosu kategorično zanika vest tujih listov o izkrcanju večjega

Mesto snega - dež

Kljub temu dober obisk naših zimskih postojank

Ljubljana, 7. januarja 1937.

Predvčeršnjim je bilo v Ljubljani mnogo vremenskih optimistov. Mislili so: vsaj sonce imamo in lepo vreme; čeravno je s smučanjem malo več ko nič, se vendar plačala vzeti s seboj tudi »dilece«. In tako so bili v torek popoldne gojenjski vlaki prav polni smučarjev, ki so bili namenjeni na vse strani. Nekateri so jo mahili celo še včeraj zjutraj. Vsi ti optimisti pa so doživeli največje vremensko razočaranje, kar jih je bilo v tej sezoni. Ne samo, da ni bilo sončno, da ni bilo takega snega, da bi se dalo vsaj za silo smučati — skoraj povsod je prišel za nameček še dež, tako da izletnikom res ni preostajalo drugega, kakor posedevati v planinskih postojankah ali pa se s prvim prometnim motovilom vrniti v Ljubljano.

Naravnost žalostno je bilo na Bohinju. Do včeraj so se še smučali; sneg je bil čisto dober, čeravno ne odličen. Ko so se pa včeraj zjutraj redki smučarji poganjali okrog Sv. Janeza, so se začudeno spraševali, zakaj nosijo ženske, ki gredo k osmi masi, pod pazduho dežnike. Pa so kmalu spoznali opravičitev teh dežnikov: ko je bilo maše konec, je že deževalo... Počasi se je dež zgostil in počasi, a prav počasi je začel naletavati sneg, pomešan med dežjem.

Približno tako je bilo na Bledu. Po hotelih je v primeri z vremenom že dokaj gostov, katerih število je naraslo zlasti včeraj. Toda vreme je zavrglo vsak zimski živ-zav ter onemogočilo vsako zimskošportno sprostitev. Mesto pravega zimskega razpoloženja, ki ga že vsi tako željno pričakujejo, vlada na Bledu — vsaj na zunan — precejšnje mrtvilo. Posebno včeraj, ko je — kakor drugod — tudi tu deževalo. Gostje so se zadrževali skoraj ves dan v hotelih.

400 Belgrajčanov v Sloveniji

S posebnim vlakom, ki je pasiral Ljubljano včeraj zjutraj, je prispelo v Slovenijo okrog 400

Belgrajčanov, večinoma smučarjev in drugih zimskih športnikov, med njimi pa tudi mnogo takih petičnežev, ki pridejo v Slovenijo ne radi športa, marveč izključno radi oddiha. Belgrajčani so se po vsej Sloveniji dobesedno razkopirali. Zal pa jim vreme že pri prihodu ni bilo naklonjeno, tako da je vladalo včeraj med njimi prav potro razpoloženje. Hudovali so se na vse mogoče instance in so v splošnem ugotovili, da bi bilo primernejše, če bi vzeli s seboj namesto smučk — dežnike.

Minister Janković v Kranjski gori

Kljub slabemu vremenu so skoraj vse zimskošportne postojanke polne gostov. Med gosti so ponekod najodličnejše osebnosti. Tako se v Kranjski gori že nekaj dni mudi minister za gozdove in rudnike g. Djura Janković. S svojo družino je vse dni užival krasno vreme, dokler se včeraj ni skisalo tudi v Kranjski gori. Minister ostane v Kranjski gori, kjer je nastanjen v hotelu »Erika«, še nekaj dni.

Vojni minister Marič na Bledu

Mnogo gostov je tudi na Bledu. Med odličniki je z včerajšnjim dopoldanskim brzovlakom, ki je imel 40 minut zamude, prispel na Bled tudi vojni minister general Marič. Nastanil se je v hotelu Toplice, kjer ostane najbrž še nekaj dni po pravoslavni božični praznikih. V »Toplice« je prispel v nedeljo med drugimi tudi narodni poslanec in tajnik Narodne skupščine g. Dragomir Stojadinović s svojo soprogo in sinčkom. Tudi on ostane na Bledu več dni.

V splošnem je tujskoprometna sezona na Gorenjskem kljub slabemu vremenu še povoljna. Utegne pa letos zanimanje za Gorenjsko popolnoma pasti, če ne bo v kratkem snega.

Pravoslavni božič

Ljubljana, 7. januarja.

Včeraj, na prvi dan pravoslavne božiča, smo imeli zopet priliko opazovati star, a izredno zanimiv in simpatičen običaj, ko gredo vojaki, ob enem s številnim civilnim prebivalstvom pravoslavne veroizpovedi po tako zvani badnjak.

Kmalu po dvanajsti uri je izbrd vojašnice vojvode Mišića krenila četa vojakov s komandantom badnjaka polkovnikom Mašićem z njegovim štabom in vojaško godbo na čelu. Četa je korakala skozi mesto, že prej, deloma pa tudi v mestu, se je pridružilo vojakom tudi številno civilno prebivalstvo pravoslavne veroizpovedi. Skozi mestne ulice je šel spreved v tivoljski gozd. Tu so vojaki nasekali badnjake, in sicer za vsako komando, za divizionarja ter za Oficirski dom. S temi badnjaki so se vojaki in spremljevalci vrnili v mesto ter prišli okrog dveh pred stanovanje divizionarja g. Laze R. Toniča v Beethovnovi ulici. Na pragu so se izvršili vsi znani stari običaji, ki jim je z zanimanjem sledilo številno prebivalstvo. Izpred divizionarjevega stanovanja je odšel spreved pred Oficirski dom. Tu je sprejel povorko predsednik doma general Popadič. Po starem običaju so prinesli semkaj badnjak za vse tiste častnike in vojaške, ki nimajo družine. Ob 16. je bila v domu servirana zakuska, katere so se udeležili tudi predstavniki naših civilnih oblasti z banom dr. Markom Natlačenom ter mestnim županom dr. Adleščem na čelu.

Praznovanje pravoslavne božiča poteka prav pristočno. Posebno je bilo opaziti, kako simpatično so Ljubljanci pozdravljali spreved, ki je šel po badnjake. Da so sedaj pravoslavni božični prazniki, je čutili posebno tudi v javnih lokalih. Tako so bile n. pr. nekatere kavarne sinoči občutno prazne, — znak, da so se prebivalci pravoslavne veroizpovedi zadržali doma, v krogu svojih družin. Tudi pri pravoslavni običaji, da je božični dan in predvečer nekak družinski praznik in kdorkoli ima možnost, ostane ta dan med svojimi.

Za bratomor - 4 mesece

Ljubljana, 7. januarja.

O usmrtilvi, kako je brat brata ustrelil, smo že poročali pred praznikom Sv. Treh kraljev. Zaradi naklepnega, namahnega uboja obtoženi mladi Lojze Nalar je pred sodniki resnično in odkrito opisal razvoj rodbinske drame, bratovskega sovraštva in borbe za malo kmetijo. Ni treba, da bi obširno sodni reporter opisoval obravnavo v vseh podrobnostih in podajal osebno mnenje. Naš Cankar je napisal veliko pesem Materi. Ta proces je bil veliko nasprotje. Skromna žena je iz svojega srca izražala korenino ljubezni do enega sina, ko druge sinove oklepa z vso srčno iskrenostjo in toploto.

Zaradi naklepnega uboja obtoženi 23-letni Lojze Nalar je sodnikom v pretrganih stavkih dejal:

»Brat Jernej je bil invalid. Dobival je 600 Din mesečne rente. Materi je dajal 50 Din na mesec. Ko je bil pijan, je postal nasilen in vpil: Vse bom poklal in hišo zažgal. Usodno noč je bilo strašno. Mater je hotel zaklati. Skočil sem vmes. Z velikim nožem me je sunil zadaj v leva pljuča. Vsi smo zbežali na dvorišče tovarne. Bil sem bos in zelo razburjen.«

Pred malim senatom je bilo nato zaslišanih več prič. Obtoženčeva mati Marija Nalarjeva je priprstila opisala družinske prilike:

»Že 13 let sem vdova. Povedala bom vse od konca do kraja. Moj je bil v Ameriki. S težavo sva si prihranila toliko, da sva si kupila to bomo domačijo. Lojze je bil priden in trezen. Jernej hudočen in pijanec. Rajši bi jih še 50 zredila, kot pa takega pijanca. Jernej je bil velik razbojnik. Kričal je z nožem v roki: Nocoj mora biti vsega konec.«

Ostale priče so pripovedovale mnoge podrobnosti žalostnega dogodka. Uradnik tovarne Fran Kuček je po dogodku obvezal obtoženca rano Nad 1 liter krvi je izgubil. Bil je še skoraj trd. Brat Jernej je bil kmalu mrtev. Obtoženca so pozneje prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu rešili življenje.

Državni tožilec dr. Leon Pompe je predlagal obsodbo v smislu obtožbe.

Bratolec dr. Fran Lokar je plediral za oprostilno sodbo, iz previdnosti pa omenil: »Nikakor ne gre o naklepni usmrtilvi. kvečjemu za usmrtilve iz malomarnosti.«

Lojze Nalar je bil obsojen zaradi prestopka usmrtilve iz malomarnosti po § 177/1 k. z. na 4 mesece zapor. V kazen se mu šteje preiskovalni zapor od 16. oktobra lani naprej. Sodišče je smatralo za nedokazano, da bi bil nameraval obtoženec naklepoma usmrtiti svojega brata. Obtoženi Lojze Nalar je sodbo sprejel.

Kanarski otoki so pokrajinsko izredno lep kos naše zemlje. Razen tega so pa posebno zanimivi radi svojih prebivalcev, katerih stara kultura je deloma še ohranjena. Posebnost pa so krasne podzemne palače v vulkanskih skalah teh otokov. O vsem tem se boste lahko sami prepričali na predavanju g. dr. D. J. Wölfela, vodje afriškega oddelka na dunajskem etnološkem muzeju, ki se bo vršilo v Delavski zbornici v torek, dne 12. t. m. ob 20. Prirodoslovno društvo vabi na čim številnejši posej svoje letošnje XI. prireditve.

Proteus. Da omogoči naročnikom cenejšo vezavo, je sklenilo Prirodoslovno društvo poseben dogovor s knjigovoznic. Vsi naročniki, ki želijo vezati I., II. ali III. letnik, naj izročijo te letnike

na najkasneje do 15. januarja ali Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani ali pa direktno knjigovoznici Z b a j e k (Dalmatinova 10) — samo pod pogojem hkratne vezave velja izredno ugodna cena 15 Din za letnik.

Stiska na naših poštah

Ljubljana, 7. januarja.

V našem listu smo že enkrat opozorili na težko stanje na naših poštah, v prvi vrsti na težavno in naporno službo vsakega poslojca, ki terja ne samo mnogo fizičnega dela in vztrajnosti, temveč tudi pazljivosti. Tudi je poslovanje oteženo zaradi majhnih, dostikrat celo neprimernih prostorov, v katerih se stiskajo naše pošte. Zanimivo je, da imajo na področju ljubljanske poštne direkcije le nekatere pošte svoja lastna poslopja, tako Ljubljana, Jesenice, Bled, Celje in Maribor. V vseh teh poštah so prostori mnogo pretesni, premajhni, da bi bilo mogoče brezhibno poslovanje. Le osobe vrši svojo službo tako vestno, da javnost teh velikih nedostatkov sploh ne pazi.

Razbremenite glavno pošto

Ljubljanska glavna pošta ne odgovarja več prometu, ki je v njej. Vsa poštna služba Ljubljane se osredotočuje v tem poslopju, prostora pa je v njej toliko, da bi zadostoval kvečjemu za potrebe kake druge ljubljanske pošte.

Pogledati je treba samo blagajniške prostore. Prostora za stranke je okrog 30 kv. m. na katerem se dnevno drena več kakor 500 ljudi. Ni čudno, saj sprejme pošta mesečno okrog 14.000 vplačanih čekovnih položnic in okrog 5000 vplačanih poštah nakaznic. Izplača pa mesečno 9000 čekovnih nakaznic in 15.000 poštah. Tudi ostali blagajniški prostori so nezadostni. Prostor, kjer se preštevajo odvodi in drugi denar, posel ki ga vrši osem uslužbencev, je mnogo manjši kot prvi in se v njem dnevno prešteje nad 5 milijonov dinarjev. Vsa oddelka blagajne z arhivom vred ima pet prostorov, v katerih posluje 26 uslužbencev. Ti preštevajo letno denarja za več kakor tri milijarde. To so dejstva, ki govore dovolj jasno.

Tudi drugi prostori ne odgovarjajo več in je stiska zaradi obsežnega dela in številnega osoblja velika. Zato bi bilo potrebno, da bi se vsa pisemska in paketna dostava premestila v pošto na glavnem kolodvoru. Pri tem pa bi bilo treba povečati število pismonoš. Tako bi mogli uradi na glavni pošti dobiti potreben prostor, da bi bilo poslovanje neovirano in bi odpadle vse pritožbe strank, ki jim stiska na glavni pošti povzroča veliko nevednosti.

Novo poštno poslopje na kolodvoru

Porazdelitev dela bi pa nujno zahtevala, da se za kolodvorsko pošto zgradi novo poslopje. To poslopje bi moralo biti tako veliko, da bi se vanj preselila tudi poštna direkcija. Kdor pozna hišo, v kateri se nahaja poštna direkcija, ve, da notranjščina je dolgo ni primerna za tak urad. Hiša je stara, izredno mračna in zato za uradništvo neudruga.

Enake potrebe ima mariborska pošta, ki ima že sedaj del svojih uradov nastanjenih v železniškem postajnem poslopju in v svoji baraki. Poslovanje pošte moti tako razdelitev oddelkov na razne objekte. Delo je tako oteženo, oteženo je pa tudi nadzorovanje. Mislimo si, kako bi te pošte poslovale, če se gospodarsko stanje zboljša in s tem vred prometna pošta naraste. Nujno bi prišlo do zastankov in grmade pritožb od strani strank.

Poštam lastna poslopja

To je nekaj primerov z naših pošt, ki imajo velik promet. V manjših mestih in krajih pošte nimajo lastnih poslopj. Kjer prostori, v katerih se nahajajo, so večinoma neuporabljivi. Zgledi so pri roki, pogledati je treba le v Kranju, kjer je pošta nastanjena v skrajno neprimernih prostorih. Poleg tega grozi poštam velikokrat odpovedi in selitve, ki so zmeraj drage. Stroški selitev in preureditev novih prostorov dajo v nekaj letih vsoto, ki bi že zadostovala za zgraditev lastnega poslopja. Takih primerov je mnogo. Potreben denar odnosno posojila za odpravo nedostatkov, še bolj pa za graditev lastnih hiš, bi morala dati

Vlomilcem z Dravskega polja so na sledu

Maribor, 6. januarja.

Lansko jesen so se dogajali v mariborski okolici na Dravskem polju pogosti in veliki vlomi.

Vlomilci so imeli na piki zlasti podeželske trgovine. Kljub vsej pažnji jim varnostni organi niso mogli priti na sled. Tudi nakradeno blago se ni nikjer pojavilo v zasebni trgovini na deželi, da bi izdalo na tak način kako sled za vlomilci. Sedaj nenadoma pa se je odprla sled, ki bo najbrž prava. Tezenski orožniki so že dolgo časa opazovali nekega sumljivega moža s Pobrežja, ki se je pogosto vozil z velikimi zavoji v Zagreb. V torek so nenadoma napravili na njegovem domu hišno preiskavo. Uspeh je bil presenetljiv: našli so celo zalogo raznovrstnega blaga, kakor manufakturo, pletenine, perilo itd., za katerega lastnik ni vedel povedati, odkod ga ima. Orožniki so tudi doznali, da je mož večkrat hodil v mesto, kjer je imel posla v seniku neke gostilne. Tudi tu so izvršili preiskavo, ki je bila prav tako uspešna. V senu so našli vrečo z 20 pari novih čevljev. Na podlagi teh odkritij so 32-letnega Antona P. aretirali. Zankrat tajni vse, vendar je gotovo, da vse zaplenjeno blago izvira iz raznih vlovov. Očividno je bil P. v zvezi z vlomilci ter je za nje prodajal blago v Zagreb.

V Celju bodo zgradili delavsko zavetišče

Celje, dne 6. januarja.

Večkrat smo že na tem mestu ugotovili uspešno delo sedanjega mestnega sveta celjskega posebno pri reševanju perečih socialnih vprašanj. Vsak objektivni nasprotnik mora priznati, da je sedanja mestna uprava, kateri — načeljuje župan g. Mihelič, na svojem mestu in bo lahko pokazala na trajne sadove svojega občinskega dela. Z veseljem moremo ugotoviti nekatera že izvršena dela, ki bodo še poznim rodovom pričala, da je bil sedanji mestni upravi pri vsem njenem delu predvsem pred očmi blagor Celjanov. Z mestnim zavetiščem v Medlogu si je sedanja mestna uprava postavila trajen spomenik, ker je preskrbelo onemogli Celjanom vsaj na stara leta skromno in človeka vredno bivališče. Nič manjšega pomena ni druga važna socialna ustanova, ki stoji tik pred realizacijo. Celju je bilo nujno potrebno Delavsko zavetišče. Mnogo se je delalo, malo govorilo, storjenih je bilo mnogo intervencij. Končno je bil cilj le dosežen. Mestna občina je dobila za zgradbo tako važne socialne institucije brezobrestno posojilo in danes moremo že sporočiti veselo vest, da mestno poglavarstvo že razpisuje

oddajo težkih, zidarskih in železobetonskih del trinadstropne zgradbe Delavskega doma na Vrazovem trgu. Termin za vlaganje pravilno opremljenih ponudb je do 1. februarja t. l.

Nova palača bo v kras in ponos Celju. V njej se bodo nahajali prostori Borze dela, zavetišče za moške in ženske s ogrevalnico in za Celje prepotrebno javno kopalnico.

Z več vidikov moramo pozdraviti to akcijo. Celje bo dobilo prepotrebne prostore za tako važno institucijo, lepo in moderno palačo, ki bo v kras in ponos mestu, lepo in moderno kopalnico. Je pa tudi zelo važen faktor pri današnjem pobujanju brezposelnosti. Upamo, da bomo lahko kmalu poročali o tretjem velikem delu: prepričani smo, da bo uspeša tudi akcija z gradnjo palače OUZD v Celju, kar bi bilo v tej smeri tretje veliko delo sedanje mestne uprave.

Naročajte Slovenski dom!

Kulturni koledar

Lovro Mahnič

6. januarja 1866 je nesrečno končal v Splitu filolog Lovro Mahnič. Rodil se je 2. avgusta 1832 na Unču pri Planini. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, nato pa slavistiko na Dunaju in v Pragi. Leta 1863 je bil imenovan za stalnega profesorja v Osijeku. L. 1864 pa je bil premeščen v Split. Mahnič je bil že v Ljubljani prijatelj Levstiku in mu je napisal komentar o »Ježi na Parnosu«. Baval se je zlasti s staro cerkveno slovanščino in je dobro poznal slovanske filologe do Miklošiča. V izveštvju osješke gimnazije je napisal razpravo o razmerju jugoslovanskih jezikov napram staroslovenščini, kjer je skušal dokazati, da je slovenščina samo sestra staroslovenščine. Jagić je ostro odklonil razpravo v književniku.

Mahnič je bil nervozen in razdražljiv človek, ki se je moral stalno boriti z malostevilnimi težkočami. Njegovo zanimivo in težko življenje je opisal Senoa (s katerim je v Pragi prijateljsko občeval) v romanu »Prijan Lovro«.

Bile Janez

7. januarja 1839 se je rodil v Ilirski Bistrici pesnik Bile Janez. Nižjo gimnazijo je dovršil v Ljubljani, višjo pa na Reki. Stopil je v semenišče v Ljubljani, kjer je bil ordiniran l. 1864. Potem je nekaj časa služboval, toda radi slabega zdravja je kmalu stopil v začasni pokoj, ki ga je po večini pri knezu Windischgrätzu na Planini. — Ko je stopil l. 1872 že drugi v začasni pokoj, se mu je ta radi slabega zdravja spremenil l. 1878 v stalni. Umrli je 13. julija 1906 v Ilirski Bistrici. — Biljeve pesmi so po večini trigradnice po vsebini nabožne in domovinske. Od prvih njegovih pesmi, ki jih je priobčil v »Novicah«, pa do poslednjih v »Dom in svet«, opazimo sicer napredek, vendar pa do samostojnega izražanja ni pospel. Posebej so izšli: Prvenci (1864), pripovedna pesem »Torbula, kršćanska junakinja«. Prevel je tudi Mažuraničovo pesnitev: Smrt Smail-Age Cengića.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek 7. jan.: Valentin.
Jutri, petek, 8. januarja: Severin.

Nočno službo imajo lekarnice: mr. dr. Piccoli, Tyrševa c. 6, mr. Hočevnar, Celovška c. 62, in mr. Gartus, Moste.

DRAMA: »Atentat«. Red. Četrtek.
OPERA: »Cavalleria rusticana«. »Glumači«. Red B.

KINO MATICA: »Cesar Kalifornije«. KINO SLOGA: »Poslednji pogan«. KINO UNION: »Ti si moja sreča«.

*** KINO ***
UNION
TEL. 22-21
Nalopsti povski film sezona!
BENJAMIN GIGLI najboljši svetovni tenorist
poje arije iz Tosca, Norma in Manon Lescaut

Ti si moja sreča

TEL. 27-30
Prekrasen eksotični vefilm

Poslednji pogan

Čarobni naravni posnetki — napeti prizori.

TEL. 21-24
LUIS TREKKER v napetem gigantskem vefilmu

Cesar Kalifornije

Prekrasna ob. 16., 19., 21. in 23. uri

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
7. januarja, četrtek: »Atentat«. Red. Četrtek.
8. januarja, petek: Zaprt.
9. januarja, sobota: »Korajža velja«. Red A.

OPERA

Začetek ob 20. uri
7. januarja, četrtek: »Cavalleria rusticana«. — »Glumači«. Red B.
8. januarja, petek: Zaprt.
9. januarja, sobota: »Hovanščina«. Premierski abonma.
10. januarja, nedelja: ob 15. uri: »Aida«. Gostovanje tenorista g. dr. Adriana. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Ob 20. uri: »Pri treh mladenkah«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Abonente reda. Četrtek opozarjamo na Sominovo igr v drami »Atentat« z go. Miro Danilovo in g. I. Levjarjem v edinih vlogah. Ta razsvetljava je bila potrebna, ker sta med prazniki izpadla dva četrta.

V četrtek, 7. t. m. bodo peli v operi »Cavalleria rusticana« in »Glumači« za red B. Ti veristični operi se odlikujeta po melodiozni glasbi in efektnem libretu. Dirigent dr. Svava. V glavnih partijah: Oljekopova, Ribičeva, Gnusova, Franc, Marčec, Banovec, Primožič in Kolacio.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 7. dec., ob 20: »Visokost pleše«. Red B.
Petek, 8. decembra: Zaprt.
Sobota, 9. decembra, ob 20: »Kadar se utrta oblak«. Premiera.

PTUJSKO GLEDALIŠČE:

Ponedeljek, 11. decembra, ob 20: »Kadar se utrta oblak«. Gostovanje Nar. gledališča iz Maribora.

Premiera žigonovega izvirnega dela »Kadar se utrta oblak«, ki bo to soboto, bo za mariborsko kulturno življenje gotovo spet dogodek, saj naša sodobna dramska literatura gotovo pogrša tako vsestransko uspehi in močnih del, kot je baš ta drama. Delo je godi med trškim polumesčanstvom nekje na Gorenjskem in ima vse predpogoje za popoln uspeh: učinkovito obdelavo, srednje izbran size, močno dramatično dejanje in izredno lep jezik. Režija je v rokah glavnega režiserja J. Kovića.

Na naših tleh naši potniki!

Z občnega zbora trg. potnikov

Ljubljana, 7. januarja.

Včeraj ob 9 dopoldne je imelo v dvorani Trgovskega doma svoj letni občni zbor društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani. Udeležba je bila pičila in ne dela čast stanovske zavednosti trgovskih potnikov. Vendar pa je občni zbor potekel precej živahno in pokazal, da se organizacija krepi. Otvoril je občni zbor predsednik g. Janko Krek, ki je najprej pozdravil odlične zastopnike, med njimi predsednika Trgovskega društva »Merkur« g. dr. Windischerja, prijatelja vseh trgovskih ustanov, dalje predsednika ljubljanskih trgovskih združenj g. Sossa in tajnika Šmuka, zastopnika Zveze pomočniških združenj g. Gornika, zastopnika Zveze pomočniških združenj g. Sitarja in druge. Spomnil se je nato umrlih dveh članov in soustanoviteljev Društva trg. potnikov in zastopnikov, pokojnega Ferda Babiča in Vilka Dernota. Naglasil je, da naleti društvo danes pri vseh oblastih na popolno razumevanje, pravi tako pri vseh organizacijah ter sorodnih ustanovah; pač pa pogrša umevanja pri članstvu samem, oziroma pri trgovskih potnikih in zastopnikih. Odbor se trudi, da bi članstvu priboril pravice, toda članstvo je apatično in se za svojo edino stanovsko organizacijo ne zanima, kar je organizaciji v veliko škodo. Občni zbori so stalno obiskani zelo slabo in zato poziva predsednik članstvo in potnike, naj se za svojo organizacijo bolj zanima.

Tajnik Sturm je poročal, da je v Sloveniji okrog 800 do 1000 zastopnikov in potnikov, toda le malo se jih spomni, da bi se vpisali v svojo edino poklicno organizacijo. Samo 62 članov je plačalo svojo članarino, torej manj kakor desetina potnikov. Nadalje je tajnik poročal, da se je predsednik Krek mnogo trudil za doseg raznih zahtev trgovskih potnikov iz Slovenije, ki so identične z zahtevami potnikov iz ostale države.

Proti tujcem

Pristojnim oblastem je predsednik Krek predložil tudi posebno resolucijo slovenskih trgovskih potnikov; ta resolucija vsebuje v glavnem zahtevo po železniških ugodnostih za potovanje, in sicer za osebo in v zvezi s potovanjem. Ostali del resolucije izpolnjuje v pretežnem delu zahtevo, da se prepreči nelegalno delo raznim tujcem. K nam prihajajo potniki bogazigavni odkod, največ je med njimi Židov, a naši ljudje jih tolerirajo in postanejo njihovi odjemalci. S tem odjedajo kruh domačim ljudem ter množijo domačo proletarijat. To naj se v bodoče prepreči ter naj se pri tem uporabi uredba o zaposlitvi tujih trgovcev. Dovoljenja naj se izdajajo izključno domačim delovnim silam, ki naj se krepko zaščitijo. Nadalje je treba uvesti strožjo kontrolo nad poslovanjem tujih podjetij.

Lovstvo v Slov. gorah

Sv. Ana v Slov. gor., 6. jan.

Slovenske gorice imajo 26% površine pokrite z gozdom, ki je bogat na divjačini vseh vrst. Zato je lovstvo zelo razvito, tembolj pa so se z njim okoristile naše občine.

Od l. 1930 naprej pa je tudi naša lovstva začela usoda. Nekatera lovišča so bila prodana pod ceno v škodo občin. Imamo primer, da je župan JNS-ar, lovec v neki občini, tik pred licitacijo lova poklical vse lovce v občinsko pisarno na dogovor, da se lovci pri licitacijah držijo enih, od župana določenih cen in da nihče ne sme preiti te dogovorjene vsote. Lovci so seveda prišli na svoj račun, a občina pa je bila oškodovana v 12 letih za več kot 20.000 Din. Podobnih primerov je še več.

Ko se je sedaj vselilo v naše občine spet redno delo, prihaja na vrsto pogostoma vprašanje našega lovstva. Vsi želijo, da se lov porazdeli zopet v male prejšnje katastrske občine, kot je bilo pred l. 1933. Le tako bo mogoče lov izkoristiti, kajti sedanja velika lovišča s 400 do 500 ha, ne bodo nikdar prinesla toliko dohodkov kot prej, ko so bila razdeljena.

Lovski zakon ima mnogo nedostatkov in pomanjkljivosti in bi ga bilo potrebno čim prej spreminiti ali vsaj omiliti. Radi velike strogosti in nedostatkov v izvajanju tega zakona je naš kmet hud prizadet. Sedanji lovci, ki niso kmetje, kruto zatirajo vse preganjave divjačine, ki povzroča v zadnjih letih ogromno škodo v travništvu, poljedelstvu itd. Pogostoma se dogaja, da lovec brez vsakega opomina ali opozorila ustrelji kmetu psa čuvaja, ne glede ali je bil on udeležen pri preganjanju divjačine v gozdu ali izven gozda. Dogodilo se je celo, da je lovec ustrelil psa čuvaja celo pri hiši, ki divjačine sploh ni preganjal. Streljajo pa tudi mačke. Travniki so kot zorana polja polna krtin, ker mačke ne lovijo več teh škodljivcev. Na poljih delajo miši poljedelcem škodo, odkar se mačke ne smejo prikazati na polja. Škoda je še večja, kadar je slaba letina. Kmetje prosijo, da se jim koristne živali zaščitijo, da ne bo sedaj samo za divjačino.

Razstava Božidarja Jakca

na kateri so razstavljene slike iz Norveške, Slovenije in zbirke portretov, se konča v nedeljo, 10. januarja. Ta dan bo ob 11 tudi zadnje vodstvo po razstavi, ki ga bo imel slikar sam. Obiskovalce opozarjamo, da je mogoče na razstavi dobiti umetniške reprodukcije Prešernovega portreta, ki je tudi razstavljen.

Celjski želedec v številkah

Uporaba mesa, slanine in mesnih izdelkov leta 1936.

Celje, dne 6. januarja.

Naslednja statistika naj nam pokaže, koliko je bilo preteklo leto v celjski mestni klavnicni zaklane živine, na drugi strani pa, koliko se je v Celju uvozilo raznega mesa, slanine in raznih mesnih izdelkov.

Zaklano je bilo leta 1936: 28 konj, 63 bikov, 166 volov, 1135 krav, 287 telic, 3329 telet, 120 glav drobnice in 4019 prašičev.

Istotako je bilo v Celju uvoženo: 3715 kg govedine, 14.537 kg telatine, 38.394 kg svinjine, 1772 kg svinje slanin, 144 kg ovčetine, 88 kg kozljine, 31.268 kg prekajenega mesa, 8097 kg klobas, 1898 kg suhe slanin, 4573 kg rib, 29.940 kg masti in 22.574 kg soljene slanin.

Te številkje nam povedo, da so imeli Celjani v preteklem letu prav dober tek

Naročajte Slovenski dom!

Državnim uradom in oblastem naj se naloži, da oddajajo svoje nabave v prvi vrsti domačim trgovcem. Socialno zavarovanje naj se uvede za vse trgovske potnike. Enako naj se raztegne nameravani zakon o minimalnih mezdah za potnike, tako za tiste, ki delajo s stalno plačo, kakor na one, ki delajo za provizijo.

Nadalje je tajnik poročal o tako zvanem Schiferejevem podpornem skladu. Kakor omenjeno, sta umrla med letom dva člana tega sklada. Toda sklad ni imel možnosti, da izplača posmrtnine vdovama, ker je denar — znesek po 57.000 Din — naložen v Kmetijski hranilnici, ki je pod zaščito. Hranilnica ni odklonila le izplačila zneska 6000 Din, marveč je odklonila celo prošnjo, da izda dve hranilni knjižici po 3000 Din, s katerima bi sklad izplačal obe vdovi.

Uspeh pod sedanjostjo vlado

Predsednik je nato prečital dopis Zbornice za TOI, ki poroča o zadnji seji tarifnega odbora. Iz tega dopisa je razvidno, da se stara želja trgovskih potnikov po doseg železniških olajšav blizu svojemu uresničenju šele pod sedanjostjo vlado. Na svoji zadnji seji je namreč tarifni odbor v Belgadu razpravljati tudi o prošnji trgovskih potnikov ter je resno upošteval. Predlagani so bili štirje sistemi, namreč olajšave za karte na posameznih progah, olajšave za rejone, olajšave na legitimacije in olajšave za potovanja po kilometrih. Občni zbor se je nato izrekel, naj bi se uvedel sistem, da bi proti primerni odkupnini dobili trgovski potniki legitimacije, s katerimi bi bili opravičeni do 55% popusta na vseh progah. Trgovski potniki so sedanjosti vladi za njeno razumevanje njihovih težejih zelo hvaležni.

Volitve

Blagajniško poročilo je podal g. Gril, revizijsko poročilo pa je predlagalo absolutorij odboru, blagajniku pa pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto. Po kratkem odmoru, ki je sledil, je bil nato izvoljen za predsednika dosedanjega predsednika g. Krek, ki deluje v organizaciji že 13 let; v odbor pa so bili izvoljeni gg.: Sturm, Bogataj, Janko Novak, Zalokar, Franc Zilic, Vidmar, Osojnik in Gril; za predsednika razsodišča g. Urek, v nadzorni odbor pa gg. Klajnshek in Cesnik.

Pri slučajnostih je bila prav živahna razprava o načinu plačevanja članarine ter se je izrekel občni zbor za dosedanj način plačevanja. Bilo je poudarjeno tudi upanje, da se bodo odslej trgovski potniki in zastopniki radi obljublajočih se železniških ugodnosti bolj zanimali. Predpogoj za uživanje železniških ugodnosti bo namreč članstvo v organizaciji.

Zanimalo vas bo...

...da pripravljajo v drami Hodgeovo igr »Dež in vihar«, ki obravnava študentovsko življenje in ljubezen. Godi se v univerzitetnem mestu na Skotskem. V igri so zaposleni dame: Nablocka, Severjeva in Levarjeva, od gg.: Jan, Debevec, Sanein, Potokar, Drenovec. Delo režisa Ciril Debevec.

...da bo prihodnja operna premiera »Hovanščina« v sledeči zasedbi: Ivan Hovanski — Primožič, Andrej — Franc, Golicein — Marčec, Caklovič — Janko, Dositej — Betetto, Marta — Golobova, pisar — Banovec, Ema — Ribičeva, Varzonjevič — Kolacio. Opera je režiral Ciril Debevec. Muzikalno vodstvo je v rokah ravnatelja Poliča.

...da bo prihodnja opereta zopet Beneševovo delo, ki uživa kot komunist prav posebno priljubljenost pri naši publiku. Tokrat se dejanje ne godi na deželi, temveč v mondanskem okviru. Glavno vlogo ima mlado navihano dekle, po kateri se imenuje opereta »Navihanka«. Glavno partijo navihanke poje kot gost g. Marica Brumen-Lubejeva, kot zanimivost pri tej predstavi omenjamo, da sodeluje v njej tudi dramska članica ga. Nablocka v vlogi originalne bogataševne žene gospe Webstrove. Njenega moža igra g. Zupan, njuno hči Bessie ga. Poličeva, grofa Morettija bo igral g. Golovin, Freda — Gorski, Andija — Peček, Jeanjouja — Sanein, Barringtona — Burger, Aksatona — Simončič, Catharina — Japljeva, policijsko oblast bodo predstavljali: Daneš, Sekula in Hvasitja, Kinlaya — Jelnikar, plačelnika natakara — Kristančič, Koreografija: P. Golovina. Režiser: prof. Sest. Dirigent: Vinko Sušteršič. Premiera bo prihodnji teden.

Zadnje gostovanje tenorista gosp. dr. Maxa Adriana pred odhodom v inozemstvo se bo vršilo v nedeljo popoldne ob 15. Pel bo partijo Radamesa v Verdijevi operi »Aida«. Predstava bi se morala vršiti preteklo nedeljo, toda morali so jo vsled obolelosti g. Oljekopove in Kozarjeve odpovedati. Naš rojak, ki se je odlikoval kot Manrico v »Trubadurju« s svojim kultiviranim petjem, bo imel priliko pokazati v vlogi Radamesa vse vrline svojega izvrstno šolanega glasu.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vljudno prosi vse p. n. abonente, da poravnajo peti obrok abonmna do 14. t. m.

Kuntara Vilko: Angorski kunc. (Knjižica Rejca malih živali, 1 zvezek.) Predsednik zveze in propagator reje angorskih kunccev, Kuntara Vilko, je napisal priročno knjižico o angorskem kuncu, kjer govori o koristnem donosu te pasme, o negovanju, o reji, boleznih in škodljivcih angorskega kunca ter končno o pokretu, ki naj bi tudi pri nas razširil to panogo gospodarstva in s tem izboljšal položaj malega kmeta, uradnika in delavca v dobrobit vsega naroda. — Avtor zanimivo ugotavlja, da se v naprednih državah preživlja na tisoče veččlanskih družin izključno le z rejo angorskih kunccev in s pridobivanjem svil podobne angorske volne.

Dva stara grešnika so včeraj prišli v Zagrebu, tako, ki sta imela že toliko grehov na vesti, da so ju morali že dostikrat izgnati. Toda hrepenenje ju je spet vleklo nazaj v mesto. Na nesrečo sta padla detektivu v roke, ki ju je odpeljal na policijo. Spotoma se jima je posrečilo, da sta za kratak čas pobegnili, vendar so ju spet prijeli. Eden od njiju pa je v zaporu obupal nad svojim življenjem in si v samonimnem namenu prerezal žile na rokah. Pa so pazili nanj in mu slovo od življenja zaenkrat preprečili.

Od tu in tam

Dr. Vladko Maček je dal za božično številko belgrajskega dnevnika »Pravda« izjavo, v kateri je dejal, da ne odklanja pogajanj z JRZ, vendar bi se mu zdelo škoda časa, če bi ti razgovori potekali tako, kakor so doslej z drugimi. Če bo prišlo do odločilnih razgovorov, jih bodo v njegovem imenu vodili najbrže isti ljudje, kakor so jih s srbskim delom združene opozicije Dr. Maček je pozdravil tudi prijateljsko pogodbo med Jugoslavijo in Belgarijo z željo, da se ta sporazum kmalu razširi še na gospodarsko sodelovanje. Po njegovem mnenju je treba ustvariti gospodarski blok, kateremu bi se potem pridružile tudi Romunija, Českoslovaška, Poljska in Madjarska. To bi bil gospodarski blok agrarnih držav. Glede Rusije pa je dejal, da je to vprašanje časa. Rešitev tega vprašanja bo prinesel že čas sam.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je potrdilo izvolitev Marjana Matjašiča za generalnega ravnatelja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Ze prihodnji teden pa bo ponovno razpisano mesto glavnega zdravnika istega zavoda, ker je ministrstvo ovrglo postavitve zdravnika dr. Ljubina na to mesto.

Strah in trepet v Zagrebu je povzročila mačka, ki je zdijala. Vrata v mlekarne v Kušanovi ulici so bila odprta. Na pragu se pojavi mačka. Gospodar jo zapodi, toda mačka se zakadi v gospodarsko in ga ugrizne v roko in opraska. Gostje, ki so bili v mlekarni, so prestrašeni pobegnili na cesto, splašila pa se je tudi mačka in skozi okno ušla v kletno stanovanje. Tu je ležala bolna žena, ob njej pa je mož pripravljaval zdravila. Ko je videl mačko na oknu, jo je seveda zapodil. Toda mačka je skočila na posteljo in spraskala ženo. Ko jo je hotel mož odpoditi, se je zagnala se vanj in ga ugriznila. Sosedje pa so bili zaradi krika in vika takoj na mestu in so mačko spretno spravili v kot in jo ogradili z drvmi, da ni mogla pobegniti. Poklicali so konjača, ki jo je z veliko težavo spravil v kletko. Ko so mačko pregledali, so ugotovili, da je bila stekla. Vse ugriznjene so cepili s serumom proti steklini.

Nova letala je kupil za naš potniški promet »Aeropot« v Ameriki in Franciji. Ameriška letala so znamke Lockheed Elektra, francoski pa Goudron Renault. Nova letala bodo postavili takoj v promet, ker bodo vpeljali več novih prog.

Na pošti v Koprivnici je bila izvršena premetena goljufija. Neznane je oddal na pošti ovoj kovanega denarja, na katerem je bila štampiljka tamkajšnjega trgovca in njegov podpis. Označeno je bilo, da je v ovoj 500 Din. Kako pa je bila začudena poštarica, ko je odprla ovoječek in našla v njem le 37 kovanec po 25 par. Trgovci so bili pa toliko usmiljeni, da so razliko med seboj zbrali in tako pomagali poštarici, ki bi sicer morala iz svojega žepa poravnati škodo.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo v Splitu zgradil veliko palačo za svoje urade. Mesto je v ta namen podarilo veliko zemljišče.

120.000 dinarjev je podaril fondu za podpiranje učencev ljudske šole v Drvarju v Bosni bivši generalni ravnatelj tamkajšnje tovarne »Celuloza« ing. Simonius, ko se je poslavljal od Drvarja. Vrnul se je v Svico. Nai bi taki zgledi potegnili za seboj še druge industrijalce, ki bi tuji državljeni, pa pri nas običajno obogatijo.

420.000 kilogramov pečka sliv bo kupil vojni-tehnični zavod Kruševac-Obiličev. S sliv mora biti odstranjeno meso, prav tako pa morajo biti pečke od sadov lanskega leta. Pečke rabijo za izdelovanje pruske kisline.

Besne so bile tri ženske, ki so se spravile nad nekega brezposelnega delavca in ga preteple. Fanika Kovačič je bila brezposelna služkinja. S prijateljico je prišla v hišo, kjer je stanovala, in zagledala delavca Kosanovića, ki si je umival roke. Opozvala ga je, na kar ji je delavec odgovoril s kletvino. Ženski sta bili korajžni in sta se v delavca zakadili. Boj je bil vroč, ker je ženskam prišlo na pomoč še neka tretja. Kosanović se je treh amakon brezupno otepal. V prerivanju pa je Fanika padla s trebuhom na rob stola in obležala. Postajalo ji je vedno bolj slabo, da so poklicali reševalni avtomobil. Fanika je v bolnišnici kmalu nato izdihnila. Policija je Kosanovića prišla, vendar ne vedo, kdo je pravzaprav povzročil smrt.

Pet novih bolnišnic bodo zgradili v Bosni. Sarajevski ban je že dal ukaz tehničnemu oddelku banke uprave, da naredi podrobne načrte. Postavili jih bodo v Grahovu, Glamoču, Bos. Petroveu in še v dveh manjših krajih.

Sušak še vedno stoji na drugem mestu med jugoslovanskimi pristaniki. Lansko leto je bilo v Sušaku prometa 514 tisoč ton. Prometa z inozemstvom je bilo pri tem 456 tisoč ton, a z notranjostjo pa 57 tisoč ton. Lesa se je izvozilo največ, namreč 121 tisoč ton. Iz inozemstva pa je bilo uvožena največ premoaga (57 tisoč ton), nato pa raznih rud, strojev, sadja, fosfata in špecerije.

Prometne preglavice je napravilo včeraj po Gorenjskem vreme avtomobilistom. Najhuje je bilo na asfaltirani cesti med Bledom in Lescami. Tu je bil asfalt od prej prevlečen z ledom. Na ta led je včeraj škropil dež in je zato bilo tako gladko, da marsikateri avtomobil ni mogel speljati po kolikar večjem vzponu. Soferji so na klancu proti Lescam drug drugemu pomagali tiskati avtomobile, da so jih spravili čez klanc. Kolesa so se vrtela kakor po kakem milu, ne da bi spravila vozilo navzgor, najhuje je bilo sredi dopoldneva, ko je začelo rostiti.

Do dveh malenkostnih prometnih nesreč je prišlo včeraj v Ljubljani Na Celovski cesti je padel kolesar, ki so mu morali nuditi pomoč reševalci, v bližini Zmajskega mosta pa sta zvečer trčila skupaj dva avtomobila, ki pa sta imela to srečo, da se niti avtomobila nista posebej pokvarila, dočim so vozači odnesli popolnoma celo kožo. Na kraju dogodka ni prišlo do »razračunavanja«, marveč sta jo oba avtomobilista kolikor mogoče hitro popihala vsak v svojo smer.

V Novem Sadu se gradi monumentalna palača banke uprave. Palača bo imela v notranjstvi preko 700 prostorov za urade. Proračun znaša 7 milijonov dinarjev.

Bosna pozdravlja sklep vlade, da bo spreminila sedanjostjo ožkotno železnico od Bosanskega Broda do Sarajeva v normalnotrino. Materijal s te proge pa bodo prenesli na progno Ustiparja—Foča, ki jo bodo pravtako nanovo zgradili. V ta namen je prometni minister sklical v Sarajevu konferenco zainteresiranih činiteljev, to je gospodarstvenikov, zastopnikov bosanske industrije in železniških strokovnjakov.

Pariška igralka - najpopularnejša žena treh mongolskih držav

Majhno število poslušalcev radio-postaje Tien-cin ve, da pripada globok, jasen in melodičen glas, ki vsak večer poroča o razburljivih dnevnih dogodkih. Francozinji Silve Renee. Še manj ljudi pa ve, kakšno predživiljenje ima omenjena Francozinja, kako se je prebijala skozi svoja leta, da je dosegla svoj cilj.

Skozi vse poklice

Silva Renee je rojena Parižanka. Bila je gledališka igralka; ni bila sicer brez talenta, toda igralka je toliko — in med njimi je bila Silva pač nič drugega kot sovrstnica. Ko je izbruhnila svetovna vojna, so se začela za Silvo slaba leta. Ze pri gledališču ji ni bilo poslano z rožicami, toda s svetovno vojno so prišla nad njo prava leta trpljenja. Kljub vsemu pa ni klonila; zgrabila je za vsako delo, kjerkoli in kadarkoli se ji je nudilo. Pri tem se ni izogibala najnavadnejših opravil. Tako je nekaj časa šivala uniforme, potem je zopet menjavala službe za pisalnimi stroji po raznih pisarnah, končno pa je prebila dalje časa kot navadna delavka v neki tovarni orožja.

Iz Pariza na Tahiti v Tihem oceanu

Ko je bilo vojne konec, težave Silve Renee niso popustile, marveč so se še celo povečale. Enkrat se je znašla na cesti brez službe in brez prihrankov. K gledališču ni več mogla, ker jo je življenje zdelalo, brez ozira na to, da so tedaj gledališka iskala same mlajše moči. Po kratkem premišljevanju se je Silva odločila, da se napoti v Tahiti in da tam poskusi svojo srečo. Upala je, da se bo na tem samotnem francoskem otoku v Tihem oceanu mogla uveljaviti kot evropska umetnica. Ni pa imela denarja, da bi kupila vozni listek do Tahitija. Končno je zbrala toliko sredstev, da je lahko kupila vozni listek do Kaira. Ko je prispela tja, si je kmalu poiskala mesto v nekem lokalu. Tu je igrala glasovir ter zaslužila mesečno 400 frankov. Kmalu je toliko prihranila, da je lahko nadaljevala pot. Na Cejlunu je priredila nekaj zabavnih večerov, prikazala nekaj modernih evropskih plesov in zopet zbrala toliko sredstev, da je lahko nadaljevala vožnjo. Za dalje časa se je ustavila na Sumatri. Tu je opravljala različne posle ter je bila med drugim tudi modistka. Na Sumatri so ji poslali še dokaj uspevali; prihranila je toliko, da je lahko kupila vozovnico naravnost do Tahitija.

Na samotnem otoku

Ko je bila na cilju, si je naredila ves načrt, kako bi se preživljala. Bila je prepričana, da ji mora uspeti. Toda prej, preden bi pričakovali, so se ji začela kopičiti razočaranja. Prirejala je pred vsem baletne in plesne nastope, s katerimi je že svoj čas, v mladih letih, zabavala razvajočo pariško publiko. Svoje nekdane plesne je izpopolnila z najmodernejšimi, kakršnih na Tahitiju pač še ni nikdo videl. Mislija je, da bo s tem navdušila koloniste — večinoma francoske — ter si s tem zagotovila vir dohodkov. Toda svetovna kriza je zanjela tudi kavčuk, ki ga tamkajšnji kolonisti pridelujejo in ki jim je glavni vir dohodkov. V tej gospodarski stegnaciji se Silvi Renee kljub vsem

naporom ni posrežilo, da bi se s pomočjo plesnih nastopov in baletnih prireditev vsaj za silo preživljala. Ni bilo dolgo in že se je odločila, da ta način preživljanja opusti. Najdemo jo zopet kot daktilografino v nekem večjem podjetju. Tu jo je iztaknil nek ameriški novinar, ki je spoznal v njej kot izredno spretno, gibčno in hitro uradnico. Ponudil ji je mesto osebne tajnice. Prav v kratkem se je odločila ter postala tako tajnica ameriškega novinarja. Z njim je prepotovala vse južne obale. Kljub svojemu novemu poklicu pa ni mogla pozabiti na svoj prvotni posel: kamorkoli je z novinarjem prišla, povsod se je zanimala za plesne in pesni prebivalcev dotičnih krajev.

V Honolulu

Ko je tako potovala z omenjenim ameriškim časnikarjem, je prispela tudi v Honolulu. Tu se ji je zdel svet primeren, da se zopet vrne k svojemu prvotnemu poslu, ustanovila je gledališče tamkajšnjih domačinov. Gledališče je imelo ogromen uspeh; pri vsaki predstavi so bili prostori nabito polni inozemcev. Končno je s 15 domačini krenila na turnejo. Od začetka ji je turneja uspevala, toda večali so se stroški. Nazadnje je imela tudi nekaj neuspehov, kar jo je materijelno kmalu strlo, ker ni imela dovolj obratnega kapitala. Uvidela je, da ne bo šlo dalje. Imela je še toliko, da je svojim mrkim umetnikom iz Honolulu plačala pot nazaj v domovino. Bilo je to na Filipinskih otokih, kjer se je gledališka skupina ločila od svoje ustanoviteljice.

Na Filipinih zopet plesalka

Na Filipinih je zopet prirejala solo-nastope. Tudi tukaj je imela nekaj uspehov in tudi materijelnih dohodkov. Kmalu po njenem prihodu pa je izbruhnila na otokih nevarna epidemija, ki je kosila ljudi. Iz bojazni pred to epidemijo je od-

potovala naprej v Kalkuto. Cela tri leta je nastopala potem po Kalkuti pri raznih hindujskih cirkusih. Njeno življenje je bilo za vsako vsaj malo razvajoče evropsko žensko nezno: ležala je po najbednejših barakah, bila je med samimi cirkuski pustolovci, ki so bili obenem tudi najbolj priznani poulični lopovi in žeparji, mnogokrat je imela kvečjemu še za skorjico suhega kruha. Vse te napore pa je Silva Renee prenašala samozvestno in pogumno. Neprestano se je učila, spoznavala življenje domačinov, proučevala narodne običaje, posebno one, ki so v zvezi s plesi in petjem ter je — upala in zopet upala... Naučila se je mnogo indijskih dialektov ter se tudi po svoji zunanosti čisto prilagodila tamkajšnjemu življenju. Kadar je bilo treba, se je celo pobarvala. Ko se je pozno ponoči vračala v svoje beraško stanovanje, je često do ranega jutra pisala odlične članke o Gandiju, o probujanju Hindustana ter jih pod psevdonimom pošiljala uredništvom raznih evropskih listov. Listi so objavljali njene članke z največjim navdušenjem, ker pač nikdo ni pisal o teh razmerah s takim poznavanjem, kakor prav Silva Renee, ki je sama živila med Indijci, posedevala v zadimljenih čajnicah in v opijskih beznicah ter se do vseh podrobnosti spoznala z dejanjem in nehanjem domačinov. Pod drugim psevdonimom zopet v francoščini bogate hčerke maharadžev, prav tako pa dela tudi kot kuharica ali blagajničarka po raznih lokalih.

Sedaj: pri radiu v Tiencinu

Tako je Silva Renee počasi prodirala. Ko je neko noč plesala in pela v kabaretu v Bombaju, pristopi po predstavi k njej nepoznan moški ter jo vpraša, če hoče biti napovedovalka radio-postaje v Tiencinu. Razumljivo je veselje, s katerim je ponudbo sprejela. Takoj je bil podpisan dogovor na tri leta, in to pod dokaj primernimi dohodki. Njen blag in melodičen glas, poln soka in znanja domačega jezika — vse to je kmalu silno navdušilo vse poslušalce tega radia na Daljnem vzhodu.

Malá, neznana pariška gledališka plesalka je postala najpopularnejša žena treh mongolskih držav!

Ali more Italija mobilizirati 8 milijonov mož?

Ni še dolgo od tega, ko je Mussolini izjavil, da lahko Italija, ako hoče, mobilizira osem milijonov ljudi. Možnost take mobilizacije utemeljuje »Popolo d'Italia« s sledečimi številkami:

Vsak narod lahko mobilizira 25% vseh svojih prebivalcev. Nekatere države so v svetovni vojni mobilizirale 23% svojega prebivalstva. Kar se tiče Italije — pravi omenjeni list — predstavlja za njo teh osem milijonov šele 19% prebivalstva.

Po sedaj veljavnem vojnem zakonu lahko Italija v slučaju vojne pokliče pod orožje vse moške v starosti od 18 do 55 let.

Eden letni rekrutski kontingent šteje 350.000 mladeničev. Sedanji vojni obvezniki so celo številneji in izpopolnjujejo število prejšnjih letnikov, ki so bili po številu nekoliko nižji.

Vsa italijanska vojska je razdeljena na 4 oddelke: A, B, C in D. V oddelku A imajo v evidenci vse vojaške obveznike, ki so začeli služiti vojaščno v letih 1921 do 1926. Koeficient umrljivosti oziroma odpadanja iz vojaške službe v času od službe v kadru do eventualne vojne znaša pri teh

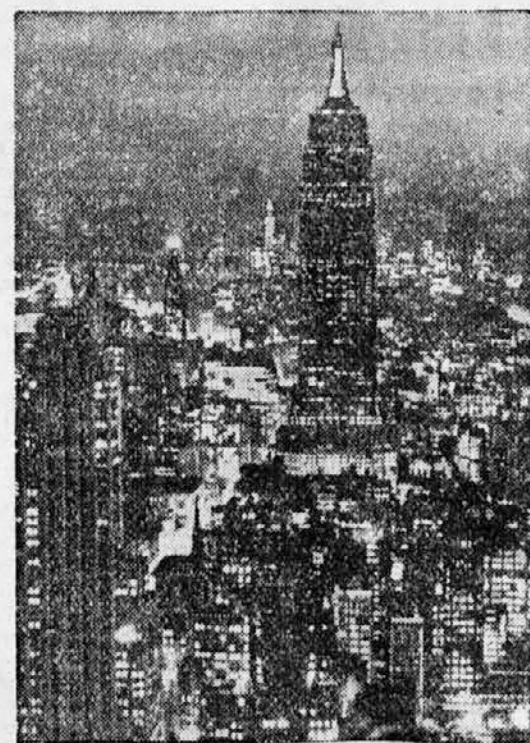
vojaških obveznikih po računu strokovnjakov 7,5%. Številčno stanje tega oddelka znaša za slučaj vojne 1.942.000 vojakov. V oddelku B so vpisani vsi vojni obvezniki, stari od 27 do 32 let. Koeficient odpadanja je preračunan na 20%; če izbruhne vojna, računajo, da lahko po odpadku 20% pokličejo pod orožje skupno 1.800.000 ljudi iz tega oddelka. V oddelku C so moški od 33 do 38 let; koeficient odpadanja znaša 30% in računajo za slučaj vojne na 1.470.000 vojakov iz tega oddelka. V oddelku D pa so obvezniki od 39 do 55 starostnega leta. Koeficient odpadanja je preračunan na 40% ter bi za slučaj vojne iz tega oddelka lahko postavili pod orožje 3.570.000 mož. V te oddelke so razdelili italijanske vojsne obveznike samo zato, da so lahko preračunali in upoštevali koeficient odpadanja, da bi bil na ta način račun vojakov za slučaj vojne kolikor mogoče zanesljiv in pravilen.

Ako seštejemo vsa števila od teh štirih oddelkov, vidimo, da bi znašalo število vojakov 8.662.000. Vidimo torej, da je Mussolini izrazil torek »okroglo« število in niti ni omenil še onih 662 tisoč, s katerimi Italija in Mussolini prav gotovo računa.

Dejansko predstavljajo gornja števila le število onih Italijanov, ki so opravili svojo vojaško službo, ki so prestali vojaške vežbe, ki jih oblasti vodijo v vojnih seznamih in ki jih torej res lahko vsak čas pokličejo pod orožje. Tu niso navedeni mlajši letniki, od 18. do 20. leta, ki so dobili predvojaško izobrazbo. Letniki 1918, 1919 in 1920 morejo dati okrog milijon vojakov. Po teh računih bi torej Italija mogla vsak čas mobilizirati 9.662.000 mož.

Pasja koča v bolniški sobi

Da se psi odlikujejo posebno po svoji zvestosti, ki jo izkazujejo človeku na vsakem koraku kot njegovi spremljevalci, je znano. Prav posebno zanimiv primer te pasje zvestobe pa se je zadnje čase enkrat zgodil v neki praški bolnišnici. Tja so pripeljali neko bolno staro ženo, ki doma ni imela nikogar drugega kot edino svojega psa čuvaja. Ko je odšla v bolnišnico, seveda pes ni mogel z njo. Dala ga je zato sosedom, da bi skrbeli zanj in ne bi stradal na njenem domu. Toda zvesti

Newjork, prestolnica nebotičnikov, ponoči

pes ni mogel preboleti te samote, ki je zanj nastala, ko so ji odpeljali od doma njegovo dobro gospodarico. Kljub temu, da so ga imeli sosedje skrbno zaprtega, se je psu vendar posrečilo, da je ušel. Ucvrl jo je proti mestu naravnost proti bolnišnici. Naenkrat je bilo tam vse v največjem začudenju, ko so zagledali čudnega širinogatega gosta, kako neotolažljivo laja po hodnikih. Pes je po krajšem beganju sem in tja ušel v sobo, kjer je ležala bolna omenjena stara žena, se vsedel k njeni postelji in vidno kazal veliko veselje, da zopet vidi svojega pravega gospodarja. Tedaj se je pes kmalu pomiril, kajti očitno je bil zadovoljen, da je dosegel svoj namen. Vlegel se je pod posteljo, v kateri je ležala njegova dobra gostiteljica in se ni dal motiti v ničemer, niti v dobrem niti v slabem, pa tudi se ni hotel niti na najbolj ljubeznivo prigovarjanje odstraniti iz sobe. Vodstvo bolnišnice si tudi ni delalo zaradi tega prav preveč velikih skrbi, pač se je odločilo, da presenejo staro ženo v posebno sobo, v kateri so napravili tudi primerno kočjo za zvestega psa, ki sedaj z veliko potrpežljivostjo čaka, kdaj bo mogel s svojim gospodarjem vred zapustiti bolnišnico in oditi spet na njun stari dom.

Obvestila

Preko Severne Amerike nas bo popeljal predavatelj gosp. dr. I. Knific, prof. v Škof. zavodih, v petek, dne 8. januarja, na XIII. prosvetnem večeru. Dva meseca v lanskem poletju se je gospod predavatelj mudil v Ameriki in obiskal vsa večja mesta, ogledal si zanimive pokrajine od New Yorka do San Franciscusa. Zanimivosti Jelovstovnega parka bodo v predavanju omenjena in prikazana s številnimi skicami. Poleg tega pa bo marsikoga zanimalo tudi življenje naših Slovencev, ki bivajo raztreseni skoraj po vseh državah Severne Amerike. P. U. občanstvo se vlijudno vabi, da se tega zanimivega predavanja v obližnem številu udeleži.

Pri sodiščih v Ljubljani apelacijskem sodišču so zasedena vsa mesta dnevničarjev in pripravnikov v pisarniški, računski in jetniškopravni službi, kakor tudi vsa dnevničarska mesta sodnih služiteljev in jetniških paznikov. Pri predsedništvu apelacijskega sodišča v Ljubljani je za taka mesta vloženih toliko prošelj, da je potreba glede bodočih popolnitelj mest, ki bi se tekom časa utegnili izprazniti, z njimi krita za nedogled časa, ker se le od časa do časa izprazne katero imed takih mest. Nabriranje novih proselj radi tega nima nobenega smisla in povzroča sodni upravi le nepotrebno delo, radi česar se nove prošnje ne bodo več sprejemale v prednameno, marveč se bodo zavračale sproti brez vsake izjeme. Da si interese prihranimo brezplodne izdatke za takse, pošiljamo itd., bo le v njihovo korist, če bodo prenehali z vlaganjem prošelj. Čim bi se v bodočnosti pokazala možnost novih namestitelj v večjem obsegu, se bo to objavilo.

Predavanje SPD o Himalaji. V četrtek, dne 14. t. m. ob 20.30 predaval član himalajске ekspedicijske v leta 1934 gosp. Peter Aschenbrenner iz Kufsteina o Nanga Parbatu. To bo prvo predavanje v Ljubljani, ki bo pokazalo veličastnost himalajске pokrajine, katerega vsako leto naslikujejo ekspedicijske, vendar še ni nobena dosegla vrhuna 8100 m. Himalajsko pokrajino v Indiji se razteza v dolžino 2500 km ter ima številne vrhove od 6000 do 8000 nadmorske višine. Nepristopnost tega gorvoja je še otežkočena radi klimatskih in drugih težav. Razne države pripravljajo vsako leto ekspedicijske v to pokrajino, vendar se še nobeni ni posrečilo zavzeti vrha nad 8000 m. Član nemške ekspedicijske leta 1934 g. Aschenbrenner bo v sliki in besedi pokazal težkoto, s katerimi se je borila takratna ekspedicijska. Planince opozarjamo na ta zanimivi večer, ki ga pripravlja SPD.

Božične demonstracije pred pariškim magistratom

Sven Elvestad:

41

Zlodej se dolgočasi

In kot nadomestilo za tisti voltel pojem poddedovanega bogastva, e imela (tisto) svežost, ki jo daje človeku korajžno udeleževanje tvegane življenjskega boja. Svojo novo obliko je nosila s samozvestjo, kajti vsi moški pogledi so ji govorili, da je prav zdaj postala zares lepa: mlada norveška, plavalasa lepota.

Ko se je pokazala med svojimi prijatelji, je bila sicer razburjena, toda ne bojazljiva: narobe, nekaj trmaste je bilo v njenem bistvu, zadržana jeza, sila, ki se z njo človek brani, tisti naravni nagon, ki je prejšnje dekle iz ulice Vesterbro pripravil do tega, da je zasadila svoje matče kremplje. Ko je videla cvetje, je vlažnost zasenčila njene oči. Bredejev pogled se je srečal z njenimi in takoj zablodil proč od nje, imel je občutek, da bi sicer izbruhnila v jok. »Bila ste žrtev neumnosti, ki so vam jo lopovi zagodli,« je dejal. »Verujte še v naprej v naša čustva do vas. Vsi smo pripravljeni, da vas branimo. Samo Rista si poglejte, tega strogega učitelja, kako je hitel, da vam cvetja pri-nese.«

»O, to je od tebe,« je dejala. Preveč naravno je rekla, da bi mogla pri tem svoje razočaranje zakriti. Brede se je dvignil in se parkrat sprehodil po preprogi. Začutil je ganotje, pa ga ni mogel prav razumeti. Morda ga je ganila njena navezanost, tista brezpogojna človeška navezanost, ki jo je ravno tako gotovo

čutil, kakor jo je jasno razbiral v njenih očeh. To dejstvo mu je bilo čisto novo, nekaj povsem novega, kajti kje je kaj podobnega srečal v svojem mrzlem, neveselem življenju? Prijel jo je za roko.

»Zdaj pa kar vesela bodite,« je dejal, »ali slišite? Vsak izmed nas bo dober z vami.«

Sam je slišal, kako je zvok njegovih besed zvenel zapovedujoče, to je dobro delo, to je omamilo celo njegovo lastno čustvenost. Nato se je obrnil k Ristu:

»To je res precej usodna zadeva,« je dejal. »Prav nič se ne bi zoperstavljal, ko bi s temi ljudmi sklenil pravo trgovsko zvezo.«

Istega dne sta proti večeru šla Rist in Bergcrona in se sprehajala ob morskem nabrežju. V zalivu je mrgolelo polno belih in rjavih jader, ki so se pripogibale v lahnm pišu večerne sape. Iz čolnov je bilo slišati petje, tiste vzdihujoče, topeče se melodije, ki se večini tujcev zde preveč čustvene, ki pa so vendar postale last svetovne godbe. In če sta se prijatelja tiho ustavila in poslušala, sta s sorrentinskega brega lahko lovila samoglasnike daljnega petja.

»Slehermi večer ob tem času,« je dejal Rist, »je morsko obrežje uglašeno za petje. Ljudje tudi sicer precej pojo, toda nikdar toliko kakor zdaj.«

Pokazal je proti Capriju, ki je ležal pred njima zatopljen v sončnem žaru, to ni bil skalnat otok, marveč nekaj sivega, kar se je razprezalo, kakor pajčevina.

»Ali slišite to sanjavo prepevanje od brega na breg,« je dejal, »saj se zdi, da v pošumevanju valov zveni obala sama. To je pozdrav umetniku tam zunaj na Capriju, velikemu pevcu s svetovno znanim imenom. Vsi vedo, da bo umrl, listi prinašajo večkrat na dan zdravniška poročila. Pristni Napolitanec je, scugnizzo, pouličnjak, ki se je zagnal v najvišje višine. Zdaj ga skušajo s petjem vzbuditi, s pozdravom zaliva, morda ga bo slišal skozi svoja odprta okna.«

Sedla sta na eno od klopi na Parthenopinem obrežju in nekaj časa nemo poslušala. Nemara sta imela eno ter isto stvar v svojih mislih, kajti Bergcronovo vprašanje se je zdelo, da tovariša prav nič ni presenetilo:

»Kaj pa, če je Haselhuhn povzročitelj tega trika?«

»Tudi jaz sem že mislil na to,« je odgovoril Rist, »pa sem misel znova zavrgel. Haselhuhn je zaljubljen v majhno ldo, tega ne more prikrivati, kar trese se v njeni bližini.«

»Toda zaljubljenec je vendar takrat nepre-računljiv,« je menil Bergcrona, »zaljubljenec je vedno nor.«

»Toda trik je bil vendar preveč tvegan. Postavim, da je policija prišla zraven. Ne bi je prej izpustili, dokler ji ne bi dala osebne podatke. In potem? Ali trik mi je dal misliti. Samo v eni smeri lahko slutim, kam hočejo gospodje...«

Naenkrat se je prekinil:

»Spomnite se posestnika iz Münchena, ki

nas niti za trenutek ni izpustil iz oči? Zdaj sem se le spomnil, na koga je brzojavil. Na isti naslov, kakor pozneje Haselhuhn. Brzojavni naslov se je glasil: Tempo Innsbruck.«

»Kaj pa javlja Innsbruck?«

»Da je brzojavni naslov Tempo majhno podjetje za shranjevanje prtljage. Lastnik je nek Italijan.«

»To je lahko slučaj,« je dejal Bergcrona.

Nato Rist nič ni odgovoril, nekaj časa je sedel molče in s svojimi rokavicami lovil muhe. Potem je dejal:

»Haselhuhn ni Nemec. Tudi Švicar ni. On je Sicilijanec. Danes sem ga prepoznal, naenkrat, kakor če odkriješ istovetnost kakega portreta. Napol plavalasa brada, sivorumeni polt in črne, trde oči, to je rasna mešanica Sicilijancev.«

»Pojdiva,« je še pristavil, »moram govoriti z Bebejem.«

Šla sta skozi via Caracciolo. Med potom je Rist nadaljeval:

»Toda še nekaj drugega me čudi. Tudi Brede brzojavlja. Tekom dneva je tajno odposlal več brzojavov.«

Uprl je svoj velik, začuden monokelski pogled v Bergcrono in nadaljeval:

»Nemara si je že utrl poslovno pot do častilcev svotega Jefirija, do varovalcev tatov. Slišite..., zdi se mi, da skrivnostni Napoli še z drhtečim upanjem prisluškuje brzojavnim žicam.«